

== Velja po pošti: ==
 Za celo leto naprej . . . K 26.—
 za en mesec " 2-20
 za Nemčijo ocelotno . . . " 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . " 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec " 2.—
 V upravi prejemam mesečno . . . 1-70
Sobotna izdaja: ==
 za celo leto " 7.—
 za Nemčijo ocelotno . . . " 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENEK

== Inzerati: ==
 Enostolpna petlitvrsta (72 mm):
 za enkrat po 18 v
 za dvakrat " 15 "
 za trikrat " 13 "
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznanila, zahvale, osmrtnice itd.:
 enostolpna petlitvrsta po 20 vin.
Poslano: ==
 enostolpna petlitvrsta po 40 vin.
 Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
 dolje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vojni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. ==

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 28.511,
 bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Odločitev Italije.

Svinčeni oblaki zakrivajo danes nebo in dež prši na zemljo. 20. maj 1915 bo ostal človeštvu v spominu do sodnega dne in tisti dan bo prišla pravična sodba za ta dan.

Danes popoldne ob 2. uri stopi italijanska vlada pred zbornico. Danes naj pade odločitev Italije. Ali vojska ali mir? Kdo pa danes pozna mir? Potoki krvi, ki že deset mesecev napajajo Evropo, Italije do te ure še niso streljali. Žeja po človeški krvi je tako velika, da bi bil res potreben čudež, da Italija v zadnjem trenutku premaže in reši svoj narod in celo človeštvo groznega gorja.

Ali je že vlada odločila, ali bo šele zbornica odločila? Nekaj ur in vedeli bomo. Gotovo je, da bo vlada od te zbornice dosegla prav tisto, kar bo hotela. Hujšakci vojne triumfirajo in pravijo: »Vlada hoče vojsko, kralj hoče vojsko in zbornica je bo hotela že iz strahopetnosti.« Tudi mi verujemo, da je večina pripročnega ljudstva proti vojski. Toda ali ima danes ljudstvo besedo? — Kralju se maje prestol. »Ali vojska ali revolucija!« Danes popoldne bo Italija rodila menda oboje.

× × ×

Včeraj smo priobčili naše ponudbe v obliki, kakor jih je poslanec Cirmeni v Giolittijevi »Stampi« sporočil italijanski javnosti. Hotel je italijanski javnosti dokazati, da nima vzroka začetih vojne, ko lahko brez vojne doseže skoro vse, kar želi. Čemu tedaj negotovo in krvavo vojsko proti 30letnemu zavezniku, ki ti v dokaz svojega nemožljivega prijateljstva tudi za bodočnost ponuja toliko, da bi mu moral biti hvaležen do dna duše. Ta vojska bi bila res nekaj tako nerazumljivega, da ti zadnji povod za vojsko morajo vzeti avstrijske koncesije, kakor jih je v torek, 18. maja, v nemškem državnem zboru javno razglasil kancler Bethmann-Holweg. Kancler jih je naštel:

1. Oni del Tirolske, kjer prebivajo Italijani, se odstopi.
2. Ravnotako zapadni breg Soče, v kolikor ima italijansko prebivalstvo in mesto Gradiško.
3. Mesto Trst postane svobodno mesto in dobi poleg italijanske univerze tudi tako mestno upravo, ki zagotavlja italijanski značaj mesta.
4. Prizna se italijanska suvereniteta nad Valono in k nji spadajoče interesno ozemlje.
5. Avstrija izjavi, da nima v Albaniji političnih interesov.

LISTEK.

Kako je Italija dobila Benetke?

Pod tem naslovom prinaša dunajska »Arbeiter-Zeitung« sledeči izpisa zgodovinarja L. Hartmanna po Friedjungu posneti sestavek:

»Dober Avstrijec H. Friedjung je popisal v svoji znani knjigi zgodovino Avstrije od l. 1859. do l. 1866. Kar tam piše, ko z boleščjo razkriva napake avstrijske politike pred 50 leti, je tudi še danes uvaževanja vredno, ko je Avstrija zopet zapletena v velik mednarodni konflikt. Kar se je godilo v tistih letih, ni bilo pravzaprav nič drugega nego likvidacija spačenega dela dunajskega kongresa, ki je vrisal na evropsko karto nove deželne meje, ne ozirajoč se na životvorne sile, ki so se pojavile v narodih po francoski revoluciji; to je bila zmaga trajno nepremagljivega ljudskega gibanja nad predmarčno diplomacijo. Narodnostna avstrijska država, v zapadni Evropi zadnja zastopnica zastarelih metod, se je postavila pred dve neizpolnjeni nalogi. Hotela je

6. Na narodne interese italijanskih državljanov v Avstriji se bo posebno oziralo.

7. Avstrija proglasi amnestijo za vojaške in politične zločine onih, ki so iz teh krajev.

8. Obljubi se, da se bo dobrohotno oziralo na nadalnje želje Italije o vseh vprašanjih, ki tvorijo ta dogovor.

9. Po sklepu te pogodbe se bo Avstrija svečano izjavila o teh odstopih.

10. Ustanove se mešane komisije, ki bodo uredile podrobnosti glede odstopov.

11. Po sklepu tega dogovora se avstrijski vojniki, ki so doma v teh ozemljih, ne bodo več udeleževali vojne.

Zivahni klici »Čujte, čujte!« so se tedaj zaslišali v nemški zbornici. In po pravici. Da ponuja Italiji Avstrija, ki je lastnica teh ozemelj; Nemčija garantira Italiji, da to vse res dobi. Brez vojske, v miru, za ceno nevtralnosti, da ostanemo še prijatelji, to dobiš Italija. Ententa pa te vleče v vojsko, kri tvojih sinov naj teče; ponuja in garantira ti nekaj, kar ni njenega. Ali si gotova, da res dobiš v vojski, kar želiš in kar ti je ententa lahko priznala. Kaj ti daje za ceno krvi:

Tirolsko do Brennerja, celo Goriško, preko Idrije in Postojne naj gre meja proti Reki, celo Primorje, Istro, vse kvarnerske in dalmatinske otoke in Dalmacijo samo do Neretve.

× × ×

Ali naj izgine iz politike res vse zaupanje in zvestoba? Ali naj res svet vendar enkrat spozna, da politika hladnih, samih interesov ne more tirati drugam, kakor v kri in razdejanje, v morje solz, gorja in smrti. Da, »sacro egoizmo«, »sveta sebičnost« je bila in bo človeštvu v pogubljenje.

× × ×

Italijanski ministrski svet.

Ministrski svet v Italiji je v permanenti; trajno je zbran v palači Braschi. V torek je bil sklican nenadoma kar ponoči. O njem imamo sledeče vesti:

Chiasso, 19. maja. Včerajšnji ministrski svet se je začel ob 10. uri zvečer in je končal skoro o polnoči. Malo prej je imel Salandra poluren razgovor s Sonnino. Napetost med množico in časnikarji je bila velikanska. Napoved nočnega ministrskega sveta po v mrzlici preživljenem dnevu je po besedah »Secola« povečala nervoznost skoro do neznanosti. Časnikarjem niso hoteli dati niti zaupnih niti uradnih poročil. Nek minister je rekel samo: »Lahko greste brez skrbi spat.«

Časopisi pa vendar prinašajo podrobnosti. »Secolo« pravi, da je ministrski svet

izdeloval končne kraljeve odloke, ki so potrebni za odločitev. Odloki se bodo dne 20. t. m. predložili zbornici v takojšnjo odobritev. Odsek 24 članov, v katerem bodo zastopane vse stranke, bo proučil na kratko vse odloke, ki bodo združeni v eni sami zakonski predlogi in jih bo še ta dan predložil v glasovanje celi zbornici. V predlogi se prenaša vsa državna oblast na kralja, dalje se v nji finančni provizorij za 1915/16, izredni krediti za armado in mornarico, odredbe za vzdrževanje javnega miru, morda tudi nov moratorij, odredbe za izvrševanje pravosodja v vojski in železniškega obrata. Kakor piše »Secolo«, ministrski svet ni sklenil nobenih vojaških odredb, ki se bodo sklenile takoj po zgodovinski seji zbornice. Vojni minister je poročal o vojaških pripravah in duhu armade.

Avstrijski ministrski svet.

Dunaj, 20. maja. Pod predsedstvom grofa Stürgkha se je vršil ministrski svet.

Burian konferiral z Avarno.

Dunaj, 20. maja. Zunanji minister baron Burian je konferiral z italijanskim poslanikom Avarno.

Dozdevna odpoved trozvezne pogodbe.

Berlin, 19. maja. K poročilu o že izvršeni odpovedi trozvezne piše »Berliner Tageblatt«: Ta trditev, katero je že Salandra izrazil v pogovoru z dopisnikom lista »Echo de Paris«, je napačna. Italijanska vlada, je dne 4. maja na Dunaju izjavila, da ker ni dobila odgovora na svoje zahteve, ni več vezana na trozvezno pogodbo. Že prej pa je bil odposlan iz Dunaja v Rim odgovor, ki je vseboval avstrijske ponudbe; ta odgovor se je na potu križal z italijansko izjavo. Formalne odpovedi trozvezne pogodbe v na Dunaju podani izjavi ni. V Berlin pa sploh ni došlo nobeno poročilo, ki bi se tikalo trozvezne.

Odgovor trozvezne pogodbe.

Berlin, 19. maja. Iz Pariza se poroča: »Temps« piše: Italija je dejansko odpovedala zvezno pogodbo z Avstrijo, ker je pričakovala, da napove na to monarhija vojsko. Avstrija je pa nato razširila svojo ponudbo, a Italija ni mogla več razpravljati, če ni hotela prelomiti dogovor s trojnim sporazumom.

Monakovo, 19. maja. Petrograjsko časopisje naglašja, da je podpisala Italija že 27. aprila zvezno pogodbo z veslesilami trojnega sporazuma. Pogajali so se v Rimu.

»Odpoved« trozvezne.

»Stampa« je pisala, da je Italija še vezana na Nemčijo. Tudi berlinski listi pravijo, da tam ničesar ne vedo o odpovedi proti Nemčiji. — »Secolo« odgovarja: Pogodbo se je odpovedalo Av-

striji, ki je najbolj odgovorna za »kršitev pogodbe«. S tem pa ni rečeno, da pogodba z Nemčijo še obstoji. Trozvezna pogodba je ravno pogodba treh in če se jo na eno stran proglasi za ničeno, tedaj je je v vseh njenih delih konec. Z eno besedo; Dne 4. maja se je razmerje do Avstrije in Nemčije razrušilo.

Razmerje se je »razrušilo«, to je prava beseda. Trozveza se ni dala odpovedati enostransko, ampak samo razrušiti, raztrgati. Istega mnenja je bil nemški kancler v svojem govoru. (Op. ur.)

Avstrija zahtevala pojasnila.

Curih, 19. maja. Avstrijski poslanik v Rimu je dne 16. t. m. baje zahteval od Sonnina pojasnila glede na vesti, da je Italija izstopila iz trozvezne. Sonnino je odgovoril, da kabinet sedaj ne more dati nobenega pojasnila; poslanik naj svoje vprašanje ponovi, ko bo ministrstvo zopet poslovalo.

Sodi se, da bo Salandra odgovoril, da Italija obvlada svoj položaj in da bo postopala z ozirom na svoje koristi. Trdijo, da bo poslanik na to zahteval svoje potne listine, kar bo storil tudi knez Bülow.

»Il libro verde« — Zelena knjiga.

Genf, 19. maja. Italijanska zelena knjiga sega od sarajevske žaloigre do zadnjih dni aprila 1915.

Ze včeraj smo objavili obe glavni točki knjige: razrušenje trozvezne, sklenitev nove pogodbe z entento. Zelena knjiga bo obsegala kakih 70 aktov in bo s »prepričevalnostjo, ki se ne da ovrčiti, dokazala, kako »dobrohotno spravljiva« je Italija bila proti »zakrknjenosti Avstrije«. Iz knjige bo tudi razvidno, da je Giolitti prišel prekasno, kajti Salandra je bil že zvezan z entento. Giolittijevo prepričanje, da bi se o avstrijskih ponudbah dalo govoriti, Salandre ni moglo omajati. »Tribuna« hoče vedeti o vsebini zelene knjige sledeče: V dokumentih so zapisana vsa pogajanja, ki so avstrijsko-italijansko razmerje dovedla do takega konca. Razmerje je bilo prijateljsko, dokler ni prišlo do razgovora o narodnih stremljenjih Italije. Avstrija ni hotela razumeti, to se pravi o njih razpravljati jim tudi ugoditi in da ni bilo mogoče pustiti, da ostanje negotova še za bodočnost. Ze samo dejstvo, da je Italija spravila ta stremljenja na razgovor, pomenja vendar, da se jim je moralo ugoditi. — V zbornici se širijo tudi vesti, da bo v knjigi znana nota z dne 4. maja, ki jo je Italija ta dan poslala na Dunaj. V tej noti opisuje Italija dosedanje dogodke in ker je vsa

ohraniti svoje prvenstvo v Nemčiji in preprečiti ujedinjenje nemških držav in zajedno je hotela ohraniti svojo pozicijo v Italiji, kar je bil glavni kamen napote laškemu ujedinjenju. S Pijemontom, predboriteljem za laško edinstvo, se je zvezal l. 1859. Napoleon III., ki je imel sicer tudi samopašne namene, čegar politika pa je slonela na narodnem principu, katerega je priznaval. Posledica te koalicije je bila za Avstrijo izguba Lombardije in laških sekundo genitur. Ze takrat so se začeli v Nemčiji značilni glasovi, ki so povdarjali tako, kakor je to storil Lassalle v eni svojih najboljših brošur, skupne interese Prusije in Italije proti Avstriji, ki je stala njihovim namenom na poti. A šele Bismarck je sklenil v aprilski konvenciji l. 1866. od Napoleona protežirano zvezo med Prusi in Lahi, ki je zapletla Avstrijo v boj na dveh frontah.

Italija ni nikdar smatrala svoje vzhodne meje, katero je dobila l. 1859., kot definitivne. Od Napoleona diktirane sklepe v Villa Franki po zmagoviti vojski sta smatrala vlada in ljudstvo vedno kot ponižanje. Hoteli so celo Italijo, Benečijo in Trentino. Ljudstvo ni poznalo nobenih diferenc zaradi cilja.

Različne vlade so se sicer morale ozirati na vnanjepolitične potrebe in so morale biti različnega mnenja zastran sredstev in ugodnega trenutka; toda vse so smatrale za svojo dolžnost, da se poslužijo prve prilike, ki se jim nudila.

Avstrijska politika tej situaciji ni bila kos. Vodilni moške so omahovali med upom in strahom; v svoji — od Friedjunga tako krasno opisani — kratkovidnosti niso bili v stanu staviti si en cilj in ga zasledovati, in bili so docela nezmožni, s krepko možatostjo se upreti neodgovornim vplivom. Deloma iz pomanjkanja dalekovidnosti, deloma proti svojemu boljsemu prepričanju so pustili, da je državni voz drčal navzdol. Pač so se nekoliko upoštevali pomisleki vojakov, ki so opozarjali na težave vojske na dveh frontah, in omahovali so dolgo sem in tja, ne da kaj sklenejo. Ko je bila prusko-laška konvencija že sklenjena, so poskušali zavzame razdružiti; hoteli so odstopiti Beneško, a ne Italiji, ampak Napoleonu, katerega so napravili na ta način za odločevalca, in hoteli so Beneško odstopiti ne brezpogojno, ampak samo proti odškodnini v Šleziji, katero bi vzeli Prusom, če bi ostala Italija nev-

tralna. Ko je postajal diplomatski položaj vedno sitnejši in Dunaj čimdalje nervoznejši, so se na Napoleonovo zahtevo odrekli tudi odškodnini in se izrekli za odstop Beneške že pred vojno. Toda bilo je prepozno; Italija je bila že z pogodbo vezana in prvi minister La Marmora se je odločil po nekolicem obojavljanju za pogodbo; do tega koraka ga je privedla misel, da noče prejeti Beneške iz rok Napoleonovih, čegar zaščito je bilo treba l. 1859. tako drago plačati, in pa dejstvo, da je postajalo ljudstvo v času neodločnosti in čakanja vedno strastnejše in bojevitejše. Mogoče bi bil odkrit in javen odstop Benečije Italiji vojsko še preprečil, ker vojska ne bi bila imela v tem slučaju nobenega pomena več. Avstrija pa se za tak korak ni mogla odločiti; pač pa je sklenila dne 12. junija s Francijo pogodbo, katero je Beust pozneje imenoval »najneverjetnejši akt«, kar jih je kedaj videl. Avstrija se je zavzela, da na vsak način odstopi Beneke Italiji, najsi zmaga ali podleže, zato pa se je garantirala papežu njegova posest; če bi Avstrija kaj pridobila v Nemčiji, naj tudi Napoleon v Nemčiji nekaj dobi. Benetke so torej bile izgubljene, Avstrija se je pa morala vse-

dosedanja avstrijska akcija nasprotovale duhu trozvezne pogodbe, zato je Italija v notih proglasila trozvezno pogodbo. Avstrija se pri svojih pogajanjih ne more sklicevati na pogodbo, katero je sama prva kršila in zato je Italija že ob začetku vojne smatrala, da ji ni treba imeti nobenega ozira več na Avstrijo. Svobodna je zato pri varovanju svoje varnosti in stališča.

Današnja seja italijanske zbornice.

Lugano, 19. maja. »Vossische Zeitung« poroča: Dnevni red današnje zbornice se je: Zbornica poslancev. 170. seja. Četrtek, 20. maja, popoldne ob 2. uri. Poročilo vlade. Salandra bo poročal kakih 20 minut, nato bo Sonnino na kratko razložil politično akcijo.

Senat ima sejo ob 4. uri. Dnevni red: Poročilo vlade.

Vlada bo zahtevala neomejena pooblastila. Debata bo kratka. Cela seja zna trajati 20 minut.

Pred ultimatom.

Rim, 19. maja. »Messagero« pričakuje, da bosta stavila Avstrija in Nemčija Italiji ultimatum. List poziva prebivalstvo, naj se spoštljivo obnaša nasproti poslanikom in tako pokaže, da stoji na višji kulturni stopinji kakor Nemci, ki so brutalno razžalili francoskega in angleškega poslanika, ko sta odpotovala.

Dejansko že, formalno še ne. — Vojna napoved.

Lugano, 19. maja. Glasilo zunanje ministrice, »Giornale d'Italia« piše danes: **Vojnska je po dejanskem stanju že proglašena po skupni vojni kralja, vlade in ljudstva.** — Načelnik generalnega štaba Cadorna je grozil z odstopom in tako je zlomil zadnje obotavljanje kralja.

Italija pred mobilizacijo.

Milan, 19. maja. Severnoitalijanski listi pišejo, da čaka Italija le še na znamenje mobilizacije.

Razpust zbornice?

Berlin, 19. maja. »Lokalanzeiger« poroča iz Lugana: V »Stampi« se je že včeraj napovedoval razpust zbornice vsled nevtalistične večine.

Italijanska nota Avstriji.

Lugano, 19. maja. Italijanski listi poročajo, da je italijanska vlada dne 4. maja poslala dunajskemu kabinetu noto, ki obsega neštete pritožbe, ki se nanašajo na zadnjo preteklost. Posebno se v tej noti, kakor svoječasno že v oficijoznih italijanskih listih, povdarja, da znane note avstrijske vlade Srbiji z dne 23. julija 1914 niso prej sporočili italijanski vladi, ampak je ta izvedela o njej šele tisti dan, ko je izšla v časopisih.

Pravtako se Italija pritožuje, da se avstrijska vlada glede postopanja proti Srbiji ni poprej sporazumela z italijansko vlado.

Italijanska izvaja iz teh pritožb končno posledico, da že zopet lahko prosto postopa.

Ta nota je bila, kakor že omenjeno, dostavljena avstrijski vladi, ne pa tudi nemški. Če se smatra kot odpoved trozvezne pogodbe, o tem italijansko časopisje različno sodi.

Naša pogajanja z Italijo.

Dunajska »Zeit« priobčuje: Berlin, 19. maja. »Berliner Tageblatt« poroča iz Lugana: Dopisnik lista »Daily

eno vojskovati na dve strani. Friedjung sklepa: »Vojska v Italiji se da opravičiti le, če bi bili resno poskušali varovati svoje meje. Na to pa vlada ni več mislila, toda njeni predsodki ji niso dovoljevali več, da stopi z laško vlado zastran Benečije v neposredno dotiko. Italija je bila namreč nelegitima država, in zato se je bilo treba posluževati Napoleona, najlegitimnejšega vseh vladarjev. Etiketnemu vprašanju na ljubo se je zaigravala usoda države na dveh nezadostno pripravljenih bojiščih.« — Mi bi pristavili, da s splošnega — ne samo z avstrijskega — stališča vojska za obrambo tedanje države meje tudi ne bi bila opravičena, ker so bile Benetke z Avstrijo pod vsakim pogojem nenaravno združene, česar ni bilo mogoče vzdrževati.

Na vsak način je to zgodovinski unikum, da se država krvavo vojskuje pod najslabšimi pogoji za deželo, katera je bila ne le nevzdržljiva, ampak že odstopljena. To je bil triumf prestižne politike, ki stavi videz nad resnico. Ta politika je dovela Avstrijo do Kraljevega Gradca in je oživljala sovraštvo Italijanov za dolgo časa. Mogoča je bila le zaradi tedanjih nemogočih političnih razmer v Avstriji. Ljudstva ni čul nihče, ljudski interesi niso bili zastopani, in le ozek krog neodgovornih oseb je odločeval usodo države.

Telegraph« poroča o razgovoru z nekim Italijanom, katerega ne imenuje, ki je pa bolj kot vsak drugi poučen o pogajanjih med Dunajem in Rimom in o vzrokih kabinetne krize. Izjavil je: Pogajanja so se pričela kmalu po izbruhu vojne; centralni državi sta imeli tedaj dovolj časa za posvetovanje, Avstrija ni hotela odnehati in je na tem stališču vztrajala do konca. Ko je končno stavila ponudbe, so bile te smešno majhne. To stališče Avstrije je sililo kabinet, da se pripravi na možnost vojske. Javno je odrejal vojaške priprave, da bi centralni državi lahko vse vedeli. Avstrija najbrže ni verovala na resnost priprav in vztrajala na svojem stališču. Ko je bila koncem aprila armada in mornarica že skoro pripravljena za vojsko, je Sonnino vrašal na Dunaju, za katere skrajne ponudbe je Avstrija pripravljena. Odgovor je bil nezadovoljiv. Nato je Italija odpovedala trozvezno in pretrgala dosedanje odnose. Nato se je pričela pogajati s tropsporazumom, da ne bi ostala osamljena. V zvezi s temi pogajaji se kralj in ministri niso udeležili slavnosti v Quarto. Šele ko se je Italija popolnoma oprostila trozveze, je Sonnino sklenil pogodbo s tropsporazumom.

Razni listi poročajo, da je Italija že 1. aprila t. l. izjavila Franciji in Angleški, da jima dá 200.000 vojakov na razpolago.

Bülowa zatajujejo. — Manifestacije za Anglijo in Srbijo.

Rim, 19. maja. Bivši minister Bertolini objavlja, da se ni nikdar dogovarjal z Bülowom. Tudi drugi politiki se pridružujejo temu vzgledu.

V ponedeljek so bile pred angleškim poslaništvom v Rimu nove manifestacije. Poslanik Rennell Rodd se je prikazal na balkonu in zaklical množici: »Ne zahte-

državnega zbora dvigniti svoj glas. Medtem ko poizkušajo v Rimu z vsemi sredstvi zatreti svobodo in voljo tistih poslancev, ki se upirajo vojski, doni od enega do drugega konca polotoka slovesen ugovor italijanskega ljudstva. Italijanski proletarij mogoče danes, ko je moralo že toliko sinov naroda obleči vojaško obleko, ne bo mogel več preprečiti vojske, a na svojih shodih bo še enkrat glasno proglašal, da z v temi skovanim podjetjem imperializma nima nič skupnega in bo prepustil odgovornost za posledice popolnoma povzročiteljem. Proletarci Italije! V sredo vsi na shode, da branite mir proti vojski! Vojsko imperializmu! — Iz Milana se poroča, da zbirajo za nocojšnji shod veliko vojakov.

K manifestacijam v Rimu.

Listi poročajo še sledeče podrobnosti: Na trgu pred Kapitolom so bila zbrana vsa rimska društva z zastavami. V bližnjih ulicah je valovalo ljudstva.

Prvi je prišel rimski župan knez Colonna, ki je pritisnil narodno zastavo na usta in jo poljubil in poslal armadi pozdrav večnega Rima.

Nato je govoril »mučenik« d'Annunzio, ki je v svojem govoru opljuval z grdim blatom vse prijatelje miru in rekel, da mora ljudstvo poiskati izdajalce Giolittijevega kova po njihovih skrivališčih in jih kaznovati. Niti eden teh zločincev ne sme v četrtek v vežo zbornice. Narod mora vse te izdajalce napisati na proskribicijsko listo in jih kaznovati. d'Annunzio je nato zasramoval kneza Bülowa, čegar rimsko vilo bo kmalu narod zaplenil. Z gledališko gesto je nato potegnil pesnik zarjavelo sabljo, ki jo je svojčas nosil bojev-

Naša slika kaže (zgoraj) od leve na desno Giolittija, Salandro, v sredi italijanskega kralja, spodaj od leve na desno vojne ministra Zupellija in Sonnina.

vajte, da jaz govorim! Vaša vlada ima besedo!»

Nato so šle množice pred srbsko poslaništvo. Poslanik jih je pozdravil s klicem: »Živela večja Italija!»

Italijanski katoličani.

Luzano, 19. maja. Vsi katoliški listi izjavljajo, da se bodo brezpogojno podvrgli odločitvi vlade in da se čutijo solidarične z ostalim italijanskim ljudstvom.

Vatikan.

Amsterdam, 19. maja. »Tyd« poroča iz Freiburga: Sv. Stolica je skrajno rezervirana. Sv. oče ne upa več na mirno rešitev. Visok cerkven uradnik, ki je ravnokar dospel, je izjavil, da stoji Italija pred vojsko ali pred revolucijo in morda pred obojima. Vatikanski »Osservatore romano« ostro protestira proti prostozidarskemu demokratičnemu početju in fanastičnemu nastopom d'Annunzia in obsoja ovacije »Zasramovalcu križa Galilejca in Matere božje«. Vatikanski krogi sodijo, da bo vojska, ki bo vzbruhnila vsled dela framasonov, zelo škodila Sv. Cerkvi. Sv. oče se izroča božji previdnosti in ne neha moliti in delati za mir.

Milan, 19. maja. »Messagero« zahteva, da se odpravi 11. člen vatikanskega garancijskega zakona, ki daje poslanikom pri Vatikanu iste pravice kakor jih imajo poslaniki ipri Kvirinalu.

Socialistični oklic italijanskemu narodu.

Chiasso, 19. maja. »Avanti« objavlja oklic osrednjega odbora socialistične stranke italijanskemu narodu, ki izvaja Drzno: manjšina norcev in nasilnežev, tajno podpirana po Franciji udani prostozidarski kliki in po nečistih elementih, se je v nekaterih glavnih krajih polastila ulice, psuje ljudsko zastopstvo in bi rada odpravila svobodo vesti in časopisja. Nasproti tej drznosti mora ljudstvo v sredo pred sejo

Italija odpovedala Turčiji v Lausanne sklenjeno pogodbo.

Monakovo, 19. maja. »Rusko Slovo« javlja iz Rima: Italija je odpovedala Turčiji v Lausanne sklenjeno pogodbo.

Francija in Italija.

Genj, 19. maja. Hervé svari svoje rojake, ki prete Italiji. Vpitje radi nevhvalečnosti je brez koristi. Francija je za krvavo pomoč leta 1859. dobila Nizzo in Savojo. Italija je tropsporazumu največ koristila s svojo nevtalnostjo. Če se Italija sedaj obotavlja, je temu vzrok nezadostna vojaška pripravljenost. Francija naj se veseli, ker je 4. maja Italija izstopila iz trozveze in to zaenkrat zadostuje.

Stališče Švice.

Curich, 19. maja. S posebne švicarske strani se poroča listu »Zürcher Pest«: Mi smo še danes prepričani, da je večina italijanskega naroda za ohranitev nevtalnosti in da bi se nevtalnost izplačala, vendar pa večina molči nasproti manjšini, ki zahteva, da Italija poseže v svetovno vojsko. Nismo še izgubili zadnjega upanja, da se ohrani mir, pa pripravljeno smo na najhujše. Prejokoslej smo prepričani, da bo Švica tudi to težavo položaja častno prenesla in ohranila svojo nevtalnost in integriteto.

Rusi o vmešavanju Italije.

Kristianija, 20. maja. »Birševija Vjedomosti« piše v svoji zadnji številki: Vmeševanje Italije moramo žal kupiti, ker Italijani nočejo napasti zastoni. Ničesar pa ne moremo storiti, če precenjujejo Italijani svojo vrednost in trdovratno barantajo naprej z nami. Naša prva naloga je, da sedanjo vojsko srečno in kolikor mogoče hitro končamo. Vmeševanje Italije bi olajšalo to nalogo, vsled česar moramo stremeti za tem, da se kolikor mogoče hitro vmeša. Če je tudi to vmeševanje odvisno od prepustitve slovanskega ozemlja, se tega ne smemo ustrašiti.

K Giolittijevemu odpotovanju v Turin.

Berlin, 19. maja. »Lokalanzeiger« poroča iz Lugana: »Messaggero« poroča: Giolitti je natihoma odpotoval iz Rima, ker je dobil na stotine grozilnih pisem ter se je bilo bati atentata.

Generalni pobočnik Brusati.

Iz Chiassa brzojavljajo listu »M. N. Nachr.« dne 17. maja: Rimska »Idea nazionale«, glavno glasilo ustavnih vojnih hujskačev, priobčuje besen napad na kraljevega prvega generalnega adjutanta, generala Brusatija, radi njegove propagande proti ministrstvu in v prid Giolittiju. V intimnih krogih je Brusati vedno ponavljal, da Giolitti s svojim zadnjim nastopom ni prekoril nobenih danih mej, kajti dogovore s tropsporazumnimi velesilami je napravil edino le Sonnino in nosijo morda tudi Salandrov podpis, nikakor pa ne kraljevega, a edino-le ta ima sklepati pogodbo. General Brusati tudi trdi, da so te obveznosti pogubne za Italijo, kajti na severu Tirolske in Švice ima Nemčija pripravljene močne sile, ne vstevši avstrijskih moči. General je tudi izjavil, da je kralj prevzel najboljše volje za domovino, toda tisti, ki danes vpijejo »Živio vojna!«, delajo to zato, da bi se oddaljil od Giolittija. V svojih srcih pa so proti dinastiji, in on (Brusati) bi se danes ne upal voditi kralja po rimskih cestah. Ta svoja osebna mnenja da razširja general Brusati kot kraljeva. General da je imel tudi ponovno sestanke z Bülowom v Palacchotelu.

Zadnje vesti iz Rima.

Rim, 20. maja. V Rimu je 80.000 delavcev demonstrativno protestiralo proti vojski.

Socialistična stranka je soglasno sklenila, da bo nadaljevala akcijo proti vojski. Značilno je, da je Matteo izpremenil svoje mišljenje za vojsko. Socialistični načrt za splošno stavko so opustili.

Pristanišče Brindisi so zaprli za vse inozemske ladje.

Rimski uradni list obsega predpise za varstvo železnic in obrežja v slučaju vojske.

Skoro vsi Avstrijci in Nemci so že zapustili Italijo.

Rumunija ostane nevtalna.

»Moldava«, glasilo Petra Carpa, piše: V tistih političnih krogih, ki so v tesni zvezi z vlado, so trdno prepričani, da Rumunija svoje dosedanje oborožene nevtalnosti v nobenih okoliščinah ne popusti, ne glede na to, kakšni smeri sledi Italija.

Stališče Italije ne more vplivati na stališče Rumunije.

Sporazum more nuditi Rumuniji edino sprejemljivo jamstvo, in sicer, da se Rusija temeljito vrže.

Brez te gotovosti so vse obljube sporazuma le zapeljevanje naivnih duš.

Tudi Srbom je obetal sporazum jamstva in obljube, a brez usmiljenja so jih žrtvovali.

nik za svobodo Bixio, jo je poljubil goreče, množica pa je navdušeno klicala: »Živio Italija, živio vojska!»

Pred francoskim poslaništvom se je slavilo skupni boj za svobodo latinske civilizacije. —

Demonstracije proti nevtalističnim listom.

Napolj, 19. maja. Tu je došlo do velikih demonstracij proti nevtalističnim listom »Mattino« in »Giorno«. V »Mattinovu« posloppu so zažgali dvorano za stroje in skladišča s papirjem. Nastopiti so morali močni vojaški oddelki, predno se je posrečilo razpršiti kakih 20.000 oseb broječo množico demonstrantov in si napraviti pot do ognja. Vojaštvo je moralo opetovano rabiti orožje. V tiskarni lista »Giorno« so demonstranti istotako napravili veliko škodo. Pred plzensko gostilno je demonstriralo kakih 15.000 oseb, a škode se ni napravilo nobene. Okolico avstro-ogrškega in nemškega konzulata je zaprlo vojaštvo.

Republikanski shod v Napolju.

Rim, 19. maja. Na povabilo republikanske stranke bosta prihodno nedeljo na strankinem shodu v Napolju govorila Barzilai in Gabriel d'Annunzio. Poslanec Labgriola, ki je bil tudi povabljen, je odklonil.

Žrtve nemirov v Milanu.

Genj, 19. maja. Pri nedeljskih pouličnih nemirih v Milanu je bilo po dosedanjem štetju 18 oseb smrtnonevarno in 100 težko ranjenih. Vsled pouličnih bojev je vojaštvo zasedlo vsa javna mestna poslopja.

Italijanski dijaki za vojno.

Turin, 19. maja. Tukajšnje dijaštvo je imelo shod, na katerem se je propagirala vojna. Uspeh je bil, da se je 2000 vseučiliških slušateljev vpisalo med vojne prostovoljce.

Poraženi Rusi zopet kriče po naši pomoči. Blazno bi bilo, če bi hoteli podpirati svojega premaganega sovražnika, tistega sovražnika, ki bi nas pustil poju-trišnjem poteptati do smrti s konji svojih kozakov. V tej deželi bi moralo izginiti ne le domoljubje, marveč tudi nagon samohranbe, če bi se še našli ljudje, ki bi v tistem trenutku, ko so bili Rusi poraženi v Galiciji, še vedno mislili na to, naj se reši ruska armada.

Vojska z Rusi.

Proti ruski defenzivni postojanki na črti Przemysl—Jaroslav ob Sanu smo včeraj zopet napredovali. Predvčerajšnjim severno od Jaroslava čez San prodrle zavezniške čete so zmagovito odbile sovražne protinapade in včeraj zopet prešle k napadu. Vrgle so sovražnika iz druge obrambne črte ter ga zasledovale. Rusi so se morali umakniti na višine severno od Lubaczowke, najbrže južno in jugozahodno od kraja Oleszyce. Lubaczowka prihaja od vzhoda in se izliva severno od Jaroslava v San, vsled omehčanih tal je močna ovira za operacije.

Opirališče desnega ruskega krila na prostoru med Przemyslom in izlivom Visloka je bila Seniawa, ki leži severozahodno od izvila Lubaczowke. To mostno utrdbo so včeraj naše čete osvojile, potem ko so jo černirale od treh strani; cela posadka je padla v naše roke, poleg tega tudi bogat vojni material. Tako smo se na celi 50 km široki fronti Przemysl—Seniawa ustalili na vzhodnem bregu Sana in lahko sedaj pod ugodnimi pogoji razširimo svoje postojanke proti severovzhodu in severozahodu. Levo od tu so v teku večji boji v gorovju pri Kjelcah. Zdi se, da je sovražnik zopet poslal tja močna ojačenja.

Desno (vzhodno) od črte San je bitka med Samborom in Stryjem neodločena. Na levem krilu te črte se je posrečilo našim četam osvojiti važne višine severno od Sambora na obeh straneh Strwiaza. Pri Stryju se boji nadaljujejo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.
Seniawa osvojena. — 7000 novih ujetnikov. — Uspehi naših čet severno od Sambora.

Dunaj, 19. maja. Uradno se poroča: Zvezne čete, ki so prodrle na vzhodni breg Sana, so včeraj močne ruske sile, ki so se zopet ustavile severovzhodno od Jaroslava, vrgle čez reko Lubaczowka nazaj.

Seniawa je osvojena. Prehod čez reko San smo tudi tam izsilili in pri tem ujeli 7000 Rusov ter zaplenili 8 topov. V zgodnjih jutranjih urah poskušene sovražne protinapade smo krvavo odbili.

Naše napadalne sile so severno od Sambora z naskokom osvojile več ruskih postojank in vzele sovražniku več krajev, katere je trdovratno branil.

Na črti ob Prutu se ni nič posebnega zgodilo.

Na Rusko-Poljskem se bijejo boji v gorovju pri Kjelcah.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Ruski protinapadi ob Sanu odbiti.

Berlin, 19. maja. Veliki glavni stan: Rusi so včeraj poskušali nadaljnje prodiranje naših čet, ki so severno od Przemysla prekorčile San, ustaviti s protinapadom. Vsi ti napadi so se izjalovili s težkimi izgubami za sovražnika. Neka divizija, ki jo tvorijo Hanoverčani in Odenburžani, je oba zadnja dneva v bojih za prehod čez San ujela 7000 Rusov in zaplenila 4 topove in 28 strojnih pušk. Med Pilico in gornjo Vislo kakor tudi jugovzhodno od Przemysla se boji nadaljujejo.

Vzhodno bojišče.

Na črti Shağori—Frauenburg so včeraj nastopile močnejše sovražne sile. Severno in južno od Njemena trajajo boji dalje.

Najvišje vojno vodstvo.

RUSKO URADNO POROČILO.

Rusi priznavajo svoj poraz.

»Münch. Neueste Nachrichten« priobčujejo naslednje (zakasnelo došlo) brzojavko iz Petrograda: Poročilo velikega generalnega štaba: Od srede aprila so nam dohajala poročila o velikih transportih nemških čet z zapadnega bojišča in njihovem zbiranju v zapadni Galiciji. S tem ustvarjeni položaj stvari nas je prisilil, da ustavimo razvoj našega sunka v smeri Mezölaborcz—Užok, da bi svoje postojanke ne podaljšali še bolj in da bi dobili možnost, razpoložljive rezerve premakniti na ogroženi odsek. Medtem so pa bile sile, ki jih je sovražnik znova vrgel proti naši fronti, tako znatne, da naša tretja armada njihovega sunka v odseku Ciezko-wice—Gorlice ni mogla zadržati. Nenumorni trdovratni boji in viharni protinapadi, ki so sovražniku zabranili, da bi bil izvedel nameravano predrtje naše fronte, so končno dovedli do tega, da se

je sovražna akcija omejila na frontalne napade proti našim postojankam, ki jih je tretja armada zaporedoma zavzemala. Navdušeni pogum naših čet je omogočil, da smo v polnem redu rešili stavljenam nam bojna vprašanja in prizadeli sovražniku neizmerne izgube. Cela tretja armada se je upognila nazaj ob San. Vsled tega smo bili primorani, da izvedemo novo razvrstitev sosednih armad in tudi njihovo fronto spravimo s tem v soglasje. Nova razvrstitev je že dovršena. Bili smo pač primorani, da se iz teh razlogov umaknemo iz Karpatov, toda istočasno smo z odločno ofenzivo v vzhodni Galiciji dosegli bistvene uspehe na našem levem krilu, ki je prizadejalo Avstrijcem ob Dnjestru občuten poraz na 150 vrst dolgi fronti. Tekom petih dni, od 9. do 14. maja, smo tod ujeli do 20.000 sovražnikov in prisilili nasprotnika, da se se je v neredu umaknil čez Prut.

14. maja so naše dalekonosne baterije v Przemyslu razpršile sovražno kolono, ki je prihajala od zapada, in ji prizadejale znatne izgube. V drugih odsekih ob Sanu in na vzhodnih pobočjih Karpatov ni bilo nobene pomembnejše akcije. Avstrijska armada je bila ob Dnjestru poražena in se je mogla nato 14. maja na levem bregu Pruta v okolici Kolomeje s pomočjo ojačenj, ki so bila opravljena tjakaj po železnici, držati. Postavila je v boj zadnje rezerve, ki so bile sestavljene iz pionirjev in posameznih oddelkov manjše bojne vrednosti. Isti dan so vzele naše čete z enim udarom Nadworno. Dan prej je vzela naša kavalarija z enim samim naskokom utrdbe na predmostju pri Sniatynu in se polastila mesta. Zasledovanje smo krepko nadaljevali.

V okolici Šavle se boji za nas ugodno razvijajo. Odbili smo več napadov zapadno od Šavlija in pri vasi Gruzdi uspešno napadli znatno sovražno kolono, ki je hotela Šavli od severa obiti. Vrgli smo sovražnika nazaj.

URADNO POROČILO O RUSKIH »USPEHIH« MED DNJESTROM IN PRUTOM.

Dunaj, 19. maja. (K. u.) Uradno se razglša: Dne 16. maja je izšlo iz Rusije uradno poročilo o najnovejših dogodkih, ki so se odigrali na skrajnem krilu bojne fronte med Dnjestrom in Prutom. V gostobesednem pretiravanju v primeri z velikimi zmagami v zahodni in osrednji Galiciji čisto neznatnih uspehov, vporablja poročilo ne samo minulih dogodkov, ampak je pridejalo tudi bodoče dogodke, opešane z bujno domišljavostjo, kar je nekaj novega za uradna poročila. Iz naših uradnih poročil je vsakemu znano, da smo naše bojne sile na jugovzhodni fronti od Dnjestra pomaknili proti Prutu in da so naše čete zapustile Zaleszczyke, katere so prej osvojile. V ruskem poročilu razbobnani poraz bi pač tudi komaj takrat odstranil, kakor pravi poročilo, od zaveznikov dosežene uspehe v zahodni Galiciji, če bi bili resnični.

Vrhovno armadno poveljstvo.

GENERALNI POLKOVNIK PL. MACKENSEN O NALOGI NEMŠKE MLADINE.

Iz Brna se poroča: Učenci V. razreda deške šole v Jožefovem mestu v Brnu so povodom sijajne zmage v zapadni Galiciji poslali zmagovitemu vojskovodji generalnemu polkovniku pl. Mackensenu brzojavno čestitko. Te dni je prejel razredni učitelj Hans Habel lastnoročno pisano vojnopošno dopisnico generala Mackensena, ki se glasi: Nemški armadni glavni stan, 13. maja 1915. Razrednemu učitelju gospodu Hans Habel! Vam in Vašim učencem se srčno zahvaljujem za dobrodošle, v mladostnem navdušenju mi doposlane čestitke. Pojasnite dečkom, da bo naloga današnje nemške mladine, da ohrani v ljudstvu žive npravne in verske sile, ki ji razodevajo stisko, pa tudi veličino njenega sedanjega doživljanja kot skrivnost, ki napravlja narod nepremagljiv. Bog z Vami! Vdani Mackensen.

OSVOJITEV JAROSLAVA.

Berlin, 19. maja. (Kor. ur.) Iz velikega glavnega stana poročajo o poteku operacij v Galiciji: Potem, ko je knez Radko Dimitrijevič do 12. maja izgubil 140.000 ujetnikov, 100 topov in 300 strojnih pušk, je ukazal umikanje čez spodnji San, katerega bi morali Rusi braniti. Ta obramba je pa bila nemogoča, ker je bila armada vsled poraza preveč omajana. Dne 12. in 13. maja so letalci poročali, da se Rusi umikajo v dolgih vrstah čez spodnji San proti vzhodu in severovzhodu. Novo-došla ruska ojačenja so imela tedaj nalogo, da drže San, posebno mostno utrdbo Jaroslav. Dne 14. maja so zavezniki pričeli napadati Jaroslav. Sovražnik je višine zahodno od mesta izpremenil v trdnjavo. Strelski jarki so se vlekli v velikem krogu od reke skozi zahodna predmestja do pristave in gradu grofa Sieminskega in skozi park do višine Jupajowska, ki je z gradom in pristavo tvorila ključ postojanke.

Polkom pruske garde in 6. avstrijskega armadnega zbora je bilo prisojeno, da

osvoje Jaroslav. V dvadnevni bojih je garda iztrgala sovražniku Jaroslav, medtem ko so zavezniške čete v ponočnem napadu osvojile pristavo, grad in park. Avstrijski 46. pešpolk je iztrgal sovražniku višino Jupajowska. V teh bojih je bilo ujetih okoli 4000 neranjenih Rusov. Posamezni ruski polki so bili skoro popolnoma uničeni. Zvečer je bil Jaroslav in mostna utrdba v rokah zaveznikov. Mesto je ostalo nepoškodovano.

PRODİRANJE LINSINGENOVE ARMADE.

Budimpešta, 19. maja. Vojni poročevalec »Az Esta« poroča iz Munkača: Vzhodno od Užoškega prelaza je pričela armada generala pl. Linsingena 12. t. m. splošno napadati in je tudi tu prisilila Ruse, da so se morali umakniti. Rusi tu niso tako bežali kakor zahodno od Užoškega prelaza, ker se je tu Dimitrijevič poraz v manjšem obsegu čutil. Od 12. t. m. nadalje so Rusi povrsti izpraznjevali svoje utrjene postojanke. Linsingena armada zdaj trajno prodira naprej in se bori še na veliki planoti pred Stryjem. Rusi se tu trdovratno upirajo, a naše čete uspešno napadajo. V tem odseku je ujela Linsingena armada od 6. majnika naprej 6000 ujetnikov in je zaplenila veliko strojnih pušk.

GUBERNIJA PRZEMYSŁ.

Stockholm, 19. maja. Kakor ironija se čita zdaj poročilo, da v Petrogradu določajo meje »novi deželi Przemysl«, ki naj bi tvorila 12 okrajev. Uradnike so iz- vzemši gubernatorja že imenovali.

IZ OSVOBOJENIH SREDNJEGALSKIH KRAJEV.

Krakov, 19. maja. »Nowa Reforma« poroča: V mestu Radlowu so največ trpela posestva viteza pl. Dolanskega. Stari, lepi grad je skoraj popolnoma porušen. Pokonci stoji le še zidovje, ki preti, da se vsak hip podere. Dragocene galerije slik, staro pohištvo itd. je bilo uropano. Tudi gospodarska poslopja so uničena. Škoda znaša nad 800.000 K. Tudi gozdovi so močno razredčeni. Na glavnem trgu je večino hiš uničil ogenj, ravnotako v mestu Zabno, kjer so krogle močno poškodovale cerkev. Tamošnja mestna hiša leži v razvalinah. V Dabrowi je istotako na glavnem trgu zgorela večina hiš. Romarska cerkev v Odporszowu je popolnoma porušena.

S POLJSKE IN IZ GALICIJE.

Krakov, 19. maja. Ko so se umaknili Rusi iz Sanoka, so zažgali mesto. 30 hiš je popolnoma zgorelo. V Rzesovu so Rusi polili s petrolejem kolodvor in ga zažgali. Popolnoma uničena so mesta Dembica, Pilzno in Ropoczycze. Mnogoobiskana božja pot Odporszow, kjer so se v 17. stoletju bili boji s Švedi, je popolnoma požgana. Močno so tudi trpela mesta Zabno, Radlow, Dabrowa ni Lancut; nadalje so veliko trpeli Szczepanow, Luzna, Libasza, Jaroslav, Bielcz, Bobowa, Dukla in Turka ob Stryju.

RUSKA OJAČENJA V SEVERNI BUKOVINI.

Bukarešt, 19. maja. Iz Burdujeni se poroča: Rusi so v severni Bukovini vrgli na fronto vse razpoložljive rezerve, da bi vsaj na tej točki dosegli uspeh. Vsi ruski napadi so pa bili s težkimi izgubami odbiti. V teh bojih je nastopila tudi avstrijska težka artiljerija, katere učinkovanje se je takoj čutilo. Ruski artiljerijski ogenj je hitro utihnil. Pri Bojanu se dalje vrše ljuti boji.

PREKI SOD V LVOVU.

Dunaj, 19. maja. V zadnjem ruskem vojnem poročilu se omenja tudi, da se je v Lvov zopet povrnilo normalno življenje. Iz tega sklepajo, da so se zadnje čase v Lvovu vršili dogodki, ki ne soglašajo z normalnim življenjem. Zanesljive vesti poročajo, da je v Lvovu razglašen preki sod.

ZEPPELINI NAD BIELOSTOKOM.

Krakov, 19. maja. Listi posnemajo iz ruskih časnikov naslednje podrobnosti o zadnjem bombardiranju Bialostoka iz Zeppelinov: Bilo je proti 8. uri zjutraj, ko se je na obzorju pokazalo 10 nemških zrakov-plovov naenkrat, ki so v velikih krogih obletavali mesto in metali bombe. Bombardiranje je trajalo do krog 11. ure dopoldne, nakar so nemški zrakovplovji zopet izginiti. Bombe so užgale štiri hiše. 20 oseb je bilo ubitih, mnogo ranjenih. Dva dni pozneje se je ob pol 3. zjutraj zopet pokazal nad mestom Zeppelin in vrgel 13 bomb, pri čemer je bilo poškodovanih več hiš. To pot ni bilo človeških žrtev.

CAR ZOPET NA FRONTI.

Petrograd, 19. maja. (Kor. ur.) Car Nikolaj je došel na fronto.

GENERAL PL. KUSMANEK.

Moskva, 19. maja. »Ruske Vjedomosti« poročajo iz Nižnega Novgoroda: Ko so že v Kijevu natančno pregledali potne kovčke generala pl. Kusmaneka, je došel ta s svojim pobočnikom, oba sta bila civilno oblečena, v spremstvu nekega ru-

skega častnika v hotel Jermolajev v Nižnem Novgorodu. Na odredbo vojaškega poveljnika je moral pl. Kusmanek podpisati izjavo, da mu je kot vojnemu ujetniku prepovedano obiskovati javne lokale in da se sme izprehajati le od 11. do 12. in od 5. do 6. ure. Stanovanje, dve sobi, mora plačati pl. Kusmanek iz svoje plače, ki znaša mesečno 100 rubljev. Tudi parlamentarier izročene trdnjave Przemysl Martinek se nahaja v Nižnem Novgorodu.

RUSKI GENERAL RUSKI OBOLEL.

Krakov, 19. maja. Tukajšnji listi posnemajo iz »Ruskega Slova«, da je znani ruski general Ruski obol ter se nahaja v Kislovodsku.

PROTI SOCIALISTOM V RUSIJI.

Rotterdam, 20. maja. Vsi socialistični listi v ruskih zahodnih gubernijah so prepovedani. V Petrogradu so zaprli 500 predsednikov skoro vseh delavskih organizacij. Dolže jih revolucionarne zarote,

RUSKI MINISTER ZA KONEC VOJNE.

Stockholm, 19. maja. Iz Petrograda se poroča: V petrograjskih krogih se je širil spis, ki sta ga sestavila politika in ministra Majlakov in Ščeglovitov; spis pravi, da »popolno uničenje Nemčije« ni v državnem interesu Rusije, ker bi to imelo za posledico »padec sosedne monarhije«. Spomenica zahteva, da se vojna čim preje konča, zlasti ker je ruski častniški zbor utrpel težke izgube in bi se z nadomestitvami iz mestnih elementov lahko napojil z revolucionarnim duhom.

CARJEV UKAZ GLEDE NA RUSKE VOJNE UJETNIKE.

Petrograd, 19. maja. (Kor. ur.) Car je ukazal, da se svojcem tistih vojakov, o katerih se je izkazalo, da so brez boja izročili orožje, odtegne vojna podpora.

Boji na zahodu.

Nemško uradno poročilo.

Angleško-francoski napadi.

Berlin, 19. maja. Veliki glavni stan: Severno od Yperna potekajo boji na vzhodnem bregu prekopa za nas ugodno. Južno od Neuve-Chapelle so Angleži med močnim artiljerijskim ognjem na posameznih točkah novič napadali; odbili smo jih povsod. Na višini Loretto smo vzeli nekaj sovražnih jarkov in pri tem zaplenili 2 strojni puški. Močan francoski napad proti južnemu delu Neuville se je izjalovil v našem ognju z najtežjimi izgubami za sovražnika. V gozdu Pretre so Francozi o polnoči poskušali prodrati, pa jih je zadržal naš artiljerijski ogenj.

Najvišje vojno vodstvo.

Zadnja francoska poročila.

17. maja popoldne ob 3. uri je bilo izdano naslednje poročilo: V okolici Het Sas se naše napredovanje nadaljuje. Včeraj zvečer smo osvojili neko hišo, ki jo je imel sovražnik močno zasledeno. Vzhodno od kanala smo prodrli čez nemško črto, ujeli 145 sovražnikov in uplenili 4 strojne puške. Sovražnikov protinapad se je popolnoma izjalovil. Severno od Arrasa, kjer dežuje, ni nič novega razen ljutega artiljerijskega boja v ozemlju Loretta in pa krvav poraz, ki smo ga v istem ozemlju prizadejali štirim nemškim protinapadom, pri čemer je utrpel sovražnik težke izgube. Z ostale fronte ni ničesar poročati. Ob reki Oise in pri Bailly so Nemci pred našimi črtami razvili turško zeleno zastavo, da bi vplivali na naše strelce. Naše afriške čete so na to izzivanje odgovorile s tem, da so zastavo sestrelile na tla, nakar so šli strelci ponjo in jo prinesli v naše črte.

Francosko poročilo z dne 17. maja ob 11. ponoči se glasi: V Belgiji je sovražnik, ki je bil vsled naših, v zadnjih dneh izvršenih srečnih napadov ogrožen, da ga popolnoma obkolimo, zadnjo noč izpraznil svojo postojanko, ki jo je še imel zapadno od yserkega kanala. Nasprotno smo mi obdržali vse naše pridobitve na vzhodnem bregu. Angleške čete, ki so bile v noči od nedelje na ponedeljek severno od La Bassée izpostavljene močnim protinapadom, so se v ponedeljek zmagovito borile dalje. Osvojile so več nemških strelskih jarkov in prizadejale sovražniku zelo močne izgube. Neka skupina 700 Nemcev, ki je zašla med ogenj angleških strojnih pušk in svoje lastne artiljerije, je bila v tem navzkrižnem ognju popolnoma ugonobljena. Naši zavezniki so ujeli kakih tisoč sovražnikov in uplenili strojne puške. Severno od Arrasa je cel dan vladala gosta megla, ki je na eni in drugi strani preprečila vsako večjo akcijo. Boj se kljub temu ljuto nadaljuje, posebno na višinah Loretta. Ondi smo odbili vse nemške protinapade. Sovražnik je napadel naše strelske jarke v Ville-au-Bois blizu Berry-au-Baca, a je bil takoj ustavljen. Število neranjenih ujetnikov iz bojev v Ville-sur-Tourbe znaša 350, ranjenih ujetnikov pa je 50. Ob dnevnem svitu smo v aillyskem gozdu izvedli napad, osvojili več nemških strelskih jarkov, uplenili 3 strojne puške

in ujeli 250 Nemcev, med njimi več častnikov. Dva nemška bataljona sta trikrat poizkusila udreti iz svojih strelskih jarkov ob robu Duhovskega gozda, a naš ogenj jih je gladko ustavil.

Zeppelinovci nad Calaisom.

Pariz, 20. maja. (Kor. ur.) »Petit Parisien« poroča: Nad Calaisom ni letal ponoči na 17. t. m. en sam, marveč trije Zeppelinovci. Prvi se je približal mestu ob 1. uri, drugi eno uro pozneje. Obakrat se je takoj bobnal alarm in so streljali iz topov. Opazovalo se je, da so šrapneli eksplodirali blizu zrakovplovov, ki so jih žarometi razsvetljevali. Nad morjem se je opazoval še tretji zrakoplov, ki se pa radi ognja naših topov ni mogel približati mestu.

Obstreljevanje Dünkirchna.

Berlin, 20. maja. »Tägliche Rundschau« poroča o zopetnem obstreljevanju Dünkirchna. Več krogelj je zadelo vojaški kolodvor, kjer je stal neki iz Calaisa došli vojaški vlak. Ves vlak je bil pogran v zrak. Pozneje so zadele štiri granate neko vojašnico, kjer je kosilo 1000 vojakov. Večina je bila ubita. Dve granati sta zadeli vojaško bolnišnico. Vojaški kolodvor je skoraj popolnoma uničen. Po prvem obstreljevanju je zapustilo 42.000 prebivalcev mesto; pozneje jih je sledilo še 20.000. V Dünkirchnu je ostalo le približno 4000 do 5000 civilistov.

Anglija potrebuje še 300.000 vojaških novincev.

London, 19. maja. (Kor. ur.) V gosposki zbornici je izjavil vojni minister Kitchener, da potrebuje 300.000 vojaških novincev več, da ustanovi nove armade.

Iz angleške poslaniške zbornice.

London, 19. maja. (Kor. ur.) Državni podtajnik Marnamara je izjavil, da so nemški zrakoplov, ki je obstreljeval v soboto Southena, zagledali ob tri četrti na tri in zadnjič ob pol petih. Oblaki so zabranili zasledovanje. Notranji minister Mac Kenna je izjavil, da je bilo med protinemškimi izgredi v Londonu ranjenih 257 oseb, med njimi 107 policijskih uradnikov. Zaprli so 868 oseb. Škoda še ni znana. Opozicionalec Hicks je vprašal Asquitha, če je res sovražnik uničil v zadnjih treh mesecih neko bojno ladjo. Asquith odgovori, da je admiraliteta dementirala dotična nemška poročila. Markham (liberalec): Zbornica ne ve, kar zna ubica. Asquith: Če ve ulica, ve tudi zbornica... Markham: A ne uradno... — Hick: Ali bi morebiti le ministrski predsednik odgovoril? Asquith: Obžalujem, ker poslanec tako pritiska.

London, 19. maja. (Kor. ur.) Poročevalec »Timesa« poroča, da je poizkušal poslanec Sanderson, da bi izsilil razpravo o municiji. Na nujno prošnjo vlade so razpravo odgodili.

Izpremembe v angleškem kabinetu.

London, 19. maja. (Kor. ur.) Reuter poroča: V parlamentu krožijo vesti o skorajšnji sestavi koalicijskega ministristva. Trije unijonistični voditelji se pogajajo z ministrom Asquithom. Čuje se, da bodo vstopili v kabinet Balfour, Bonar, Law, Chamberlain, F. S. Smith in lord Derby, izstopili pa bodo Haldane, Beauchamp, Lukas in Harbour. Dalje se čuje, da je prvi pomorski lord Fisher odstopil in da bo Churchill odložil mesto prvega lorda admiralitete, postal pa v kabinetu. Kot naslednik Churchill se imenuje Balfour.

Na morju.

NAŠI PODMORSKI ČOLNI V SREDOZEMSKEM MORJU.

Iz Lušana poroča »Pester Lloyd« 19. t. m.: Ker se je poročalo, da se nahajajo avstrijski podmorski čolni v Sredozemskem morju, jih nekaj dni lovi brodogoj francoskih torpedovk v Sredozemskem morju. Dva francoska torpedna rušilca sta se nahajala v soboto nekaj ur v pristanišču Augusta.

ZAVEZNIŠKO BRODOVJE V INDIJSKIH VODAH.

Rotterdam, 20. maja. Zavezniško brodogoj je odplulo v indijska morja.

PARNIK DRUMCREE TORPEDIRAN.

London, 19. maja. (Kor. ur.) Reuter poroča: Torpediran je bil parnik »Drumcree«, ki je zapustil včeraj Barry. Posadko so rešili.

PARNIK »TRANSILVANIA« USEL NEMŠKEMU PODMORSKEMU ČOLNU.

Haag, 19. maja. (Kor. ur.) »Nieuwe Courant« poroča: Popotniki »Transilvanije«, ki so došli v Glasgov, pripovedujejo, da so, ko se je pripeljal parnik v vojno ozemlje, zapazili 300 jardov za ladjo nek U podmorski čoln. »Transilvania« je pričela voziti semtertja in je končno s polnim varom pobegnila.

Carigrad, 19. maja. (Kor. urad.)

»Agence telegraphique Milli« poroča iz turškega glavnega stana: Na dardaneljski bojni črti se ni na suhem včeraj nič izpremenilo. Sovražne bojne ladje so obstreljevale iz daljave naše baterije ob vходу v morskno ožino. Oklopno križarke »Albion« je zadela neka naša krogla. Naši letalci so uspešno letali nad Sedil Bahrom. Na ostalih bojnih črtah se ni nič važnega zgodilo.

Carigrad, 19. maja. (Kor. urad.)

Agence Telegraphique Milli poroča iz turškega glavnega stana: Na dardaneljski bojni črti se tudi včeraj ni bil naših anatolskih baterij. Popoldne sta naše krite obrežne baterije prisilile neko sovražno oklopno, da je morala zapustiti prostor, kjer je bila vsidrana in da je morala ustaviti svoj ogenj proti našim baterijam na suhem. Dne 18. majnika zjutraj sta obstreljevali oklopnički »Charles Martell« in »Henry IV.« in neki sovražni torpedni rušilec našo pehotno postojanko v rumelskem odseku, a so se umaknile vsled ognja naših anatolskih baterij. Popoldne so obnovili oklopnički »Inplakable« in »Lord Nelson« obstreljevanje, a sta bili pregnani. 200 krogelj, ki jih je izstrelil »Lord Nelson«, je padlo v vodo, ker niso natančno merili. Naše izgube so neznatne. Na ostalih bojiščih nič važnega.

ZAVEZNIKI PRED DARDANELAMI IZGUBILI MINULI TEDEN TRI TORPEDOVKE IN DVE TOPNIČARKI.

Bern, 18. maja. »Journal« poroča, da so izgubili zavezniki minuli teden pred Dardanelami tri torpedovke in dve topničarki.

LIZBONA BILA OBSTRELJEVANA 14 UR. — NAD 2000 ŽRTEV.

Genf, 20. maja. Pariški »Herald« poroča iz Madrida: Vstaško brodogoj je obstreljevalo mesto 14 ur in je povzročilo strašno škodo. »El Liberal« poroča, da je bilo ubitih nad 2000 ljudi.

OBSTRELJEVANJE MESTA MADYTOS.

Carigrad, 15. maja. (Kor. ur.) Pri obstreljevanju odprtega mesta Madytos na Dardanelah 29. aprila je bilo ubitih 16 Grkov; 9 oseb je bilo ranjenih.

Nemiri na Portugalskem.

Kodanj, 19. maja. »Berlingske Tiden« poroča iz Londona: Oficielna portugalska poročila, da je baje revolucija udeležena, niso resnična. Na Portugalskem divja vstaja, revolucijski odbor so vstali le zato pustili pri miru, ker je popolnoma pasiven in je tudi novi vladi dober kot sposoben reprezentacijski uradnik. V Lizboni vlada popolna anarhija, vsak se bojuje proti vsakomur. Napad na ministrskega predsednika Chagasa je povzročil nove, krvave poulične boje med pristaši stare in nove vlade.

Lyon, 19. maja. (Kor. ur.) »Le Progres« poroča iz Lizbone: Število žrtev 17. majnika je znašalo 200 mrtvih in 500 ranjencev. Najbolj prizadeta je bila garda. Zaprli so admirala Brito, ker ga dolže, da je ukazal nekemu podmorskemu čolnu, naj potopi ladje, ki so obstreljevale mesto. Trdi se, da so izdelali načrt za revolucijo tri dni potem, ko se je sestavilo ministristvo Castro. Dr. Albaro Castro je prevzel vojaški del. Poštni minister, ki je že ob strmoglavljenju monarhije vodil karbonarije, je vodil organizacijo civilistov, kapitan Rego naj bi pa organiziral mornarico. Po prvi seji je izdal novi ministrski svet oklic, s katerim se zahvaljuje deželi na podpori ob strmoglavljenju diktature in poziva prebivalstvo, naj ostane mirno, ker je dosežen namen vstaje. Proti tistim, ki bi kršili mir, se bo postopalo kakor z izdajalci domovine.

Madrid, 19. maja. Guverner v Bajadosu poroča zunanjemu ministru o dogodkih v Lizboni: Revolucionarno gibanje v portugalski prestolnici je najprej izbruhnulo na krovu križarke »Adamastor«. Zjutraj ob pol 4. uri je križarka začela močno bombardirati mesto. Kakih 200 prebivalcev je drvilo proti vojašnici »Alcantara« in alarmiralo vojaštvo s klici: »Živela republika!« Prišlo je do ljutega spopada, o čemer je bilo mnogo mrtvih in ranjenih. Republikanska garda, ki je ostala vladi zvesta, je takoj zasedla glavne točke mesta. Na raznih cestah je prišlo do bombnih atentatov. Vse telefonske in brzojavne zveze z Lizbono so prekinjene, tudi železniški promet se je ustavil. V Santandru je prišlo do boja med nekim artiljerijskim polkom in 24. pešpolkom. Število žrtev se ni znano. Tudi v Porto Alegre so se vršili veliki nemiri, o čemer je bila zažgana sladkorna tovarna. V Oportu je bilo ob revolucionarnih nastopih istotako mnogo ranjenih.

LIZBONA ZOPET OBSTRELJEVANA.

Lyon, 20. maja. (Kor. ur.) Iz Madrida: Portugalske bojne ladje so zopet obstreljevale Lizbono. Ubitih je bilo približno 200 oseb, med njimi več špancev. Poulčni boj je trajal včeraj cel dan.

Z juga.

TOPNIŠKI DVOBOJ OB SAVI.

Turn Severnik. Dne 17. t. m. se je med avstrijskem in srbskim topništvo vršil ljut dvoboj. Srbi so otvorili kanonado, ko so opazili premikanje avstrijskih čet na sosednem gorovju, pa so morali svoj ogenj ustaviti, ko so pričeli odgovarjati avstrijski topovi.

SRBIJA DEMENTIRA.

Rim, 20. maja. Srbija dementira vesti o krizi Pasičevega kabineta in pravi, da so brez vsake podlage. Prav tako dementira poročilo, da se je med Srbijo in Italijo dosegel sporazum o jadranskem vprašanju.

BOLGARIJA PRIPRAVLJENA.

Budimpešta. »Pesti Hirlap« obelodanuje intervju z bolgarskim vojnim ministrom, ki je rekel: Za javnost imam samo en stavek: Naša vojska je pripravljena in čaka samo na povelje. Storili smo vse, kar je bilo potrebno; drugo je stvar politike.

Giolittijeva akcija.

Listi objavljajo podrobnosti o Giolittijevi akciji pri laškem kralju. Giolitti je kralju označil vojsko kot nemogočo, ker ogromna večina naroda hoče mir in ker so nove avstrijske ponudbe tako ugodne, da bi jih narod z navdušenjem sprejel, tudi je Giolitti opozarjal, da je armada pre malo pripravljena in da generali niso dovolj zmorni. Giolitti je nadalje hotel uplivati na Salandro, da bi ga odvrnil od pogodbe s tropsorazumom. Salandra je pa ostal trden. Istočasno se je pričela v Rimu in Milanu burna agitacija proti Giolittiju. Kar se je potem zgodilo, je znano.

Ljubljanske novice.

Ij Za aprovizacijo mesta Ljubljane je sklenil odsek, da se vojna trgovina otvori dne 25. maja (binkoštni torek). — Sklenil je tudi, da je pravočasno poskrbeti za prehranitev dojenčkov, zato se bo naročila nadaljnja večja množina posušenega mleka. — Otrobe, ki jih ima mesto od zmlete pšenice, dobé po določeni ceni domači živinorejci in prevozniki.

Ij Umrli so v Ljubljani: Josip Poklukar, tiskarnar in posestnik, 39 let. — Albin Bayer, sodarski pomočnik, 51 let. — Peter Mysioč, pešec pešpolka št. 9. — Marjan Solaro, posestnikov sin, 1 dan. — Franc Makovec, kajzarjev sin, 23 let. — Janez Slivnik, občinski ubožec, 61 let. — Jakob Draksler, delavec-hiralec, 63 let.

Ij Samoumor v vlaku. Včeraj 19. t. m. popoldne se je ustrelil v železniškem vozu osebnega vlaka št. 36 neki približno 20 let star mladenič. Prepeljali so ga v Ljubljano. Ni znano, kdo da je.

Ij Pozor! Pridelovalci in kupčevalci, ki imajo nepodelano ovčjo volno, jo morajo naznaniti političnemu oblastvu prve stopnje, in sicer po stanju z dne 20. maja in 15. junija, od meseca julija naprej pa po stanju prvega dne vsakega meseca v osmih dneh, računaje od navedenih rokov. Tozadnevne tiskovine se dobe pri obrtnem oddelku mestnega magistrata. Kdor je že enkrat naznanil, je dolžan zalogo zopet naznaniti le, če se je kaj izpremenilo, sicer pa zadostuje enkratno naznanilo.

Ij Samo v petek se dobivajo krušne karte pri običajnih komisijah.

Ij »Kino Central.« Danes je zadnji dan izredno zanimivega programa »Kapitana Kleinschmidta polarni lovi«, tretji in četrti del, ki je imel te dni velik uspeh. Razen tega je žela globoko zamišljena drama »En sam solnčni žarek« splošno priznanje. — Jutri v petek je posebni večer s krasno dramo: »Sreča drugih« s slavno igralko Hesperijo v glavni ulogi.

GROZNA NESREČA.

Linc, 20. maja. Član gosposke zbornice Pavel grof Ungnad-Weissenwolff, poročnik dragonskega polka št. 6, je bil pri neki vožnji na zgornjem Ogrskem ubit. Sedel je pri zavori železniškega voza. Ko je vlak zavozil v predor, mu je odtrgalo glavo. Grof Pavel je bil star 31 let.

Dnevne novice.

+ Bog obvaruj našo domovino! Binkoštni ponedeljek, ki je obenem praznik Marije Pomočnice kristjanov, je molitveni dan vseh slovenskih Marijinih družb za mir in srečen izid vojske. Družbe bodo večinoma opravile pobožnost doma zase. Gospodje voditelji so naprošeni, da

pobožnost uredi po svoji previdnosti in krajnim razmeram primerno. Večja shoda bosta pri Mariji Pomočnici na Rakovniku pri Ljubljani in na Brezjah, kamor naj bi prišli, katerih je mogoče, zlasti še iz bližnjih krajev (morda v procesijah). Ob 10. uri bo pridiga za Marijine družbe o potrebi in namenu te pobožnosti. — Glede namena molitve pravi zadnji »Bogoljub«: Poleg splošne prošnje za mir in za to, da bi vojska donesla spravo človeštva z Bogom in njega povrnitev k Bogu, naj se še posebno pristrčno prosijo, da bi mi Slovenci na priprošnjo Marije ostali po vojski nerazkosani, nerazdeljeni v okviru Avstrije in da bi se po končani vojski razmere tako uredile, da bi se mogli mirno na svoji zemlji razvijati ter v verskem in časnem oziru v dobrem napredovali. — Da, za to je zdaj potrebno posebno gorko in v t r a j n o moliti: Bog ohrani našo ožjo domovino nepoškodovano in nerazdeljeno!

+ Nadvojvoda Ludovik Salvator je odpotoval iz Gorice. Nadvojvoda Ludovik Salvator, ki je eno leto prebival v Gorici, je v sredo dne 19. t. m. zjutraj ob 5. uri zapustil Gorico.

+ Osebna vest. Deželni glavar dr. Šusteršič je odpotoval z današnjim brzovlakom za dva dni v nujnih uradnih opravkih na Dunaj.

+ Kranjski lovski zakon potrjen. Cesar je sankcioniral lovski zakon za Kranjsko, katerega je sklenil kranjski deželni zbor.

+ Novi linški škof. Linc, 19. maja. Merodajni linški krogi so za novega škofa v Lincu nominirali bogoslovne profesorja dr. J. G fö l l n e r j a, ki bo, ko bo imenovan, dal svoj rizični doktorat nostrificirati na enem avstrijskih vseučilišč.

+ Predčasna oprostitev vajencev. C. kr. korespondenčni urad poroča: Dne 20. t. m. se razglasi cesarska odredba s 17. majnika 1915, ki določa, da se učna doba tistih vajencev, ki so povodom sedanega vojnega stanja kot črnovojniki pritegnjeni črni vojski, smatra za končano, če so se učili vsaj dve leti, predno so odrinili v vojaško službo.

— Financijski promet. Napetost političnega položaja in neposredna odločitev Italije za vojno ali mir, pred katero stojimo, so uplivali z veliko silo na skrajno rezerviranost zadnjih dni, tako da so vsi kurzi izgubili precejšnje zneske. Že v torek se je opazila vznemirjenost iz realizacije nekaterih kupcij, vsled česar so vrednosti trpele, vendar se je pa včeraj proces krčenja kurzov nadaljeval z nezmanjšano silo, dasi so vesti o velikih uspehih v Galiciji sprva ugodno uplivalo. — Promet v rentah je bil zelo majhen, istotako je bilo povpraševanje po prvem vojnem posojilu. Z zanimanjem se je pa opazilo uspehe večjih in manjših subskripcij pri skoro vseh podpisovalnih mestih. Alpine, praške železarne in avstrijske rudokopne delnice so se nazadovale za večje zneske, med tem ko so se orožarne in Škoda bolj držale. Isto se more trditi o različnih bančnih vrednostih, pri katerih so uplivali ugodni računski sklepi. — Notice o devizah so izpadle.

— Izšla je cesarska naredba z dne 6. maja glede na upravo trdnjaviških ozemelj, nadalje odredbe poljedelskega ministristva z dne 19. maja, s katero se prepoveduje krmljenje z zelenim žitom.

+ V VIII. činovni razred s 1. junijem t. l. so pomaknjeni profesorji Kuno Hočevnar, dr. Jožef Jerše, Adolf Raimondi degli Astolfi, dr. Karol Lončar, Andrej Plečnik in dr. Matevž Potočnik.

— Vpoklicani 18- do 50-letni črnovojniki. Iz Gorice, 19. maja: Pri sedaj se vršičih naborih 18- do 50-letnih črnovojnikov potrjeni bi se po uradnem razglasu še isti dan imeli odpeljati v službovanje. Toda v noči pred prvim nabornim dnem je došlo brzojavno povelje, naj potrjeni do nadaljnjega ostanejo še doma. — Danes, 19. maja pa je izdalo c. kr. okr. glavarstvo naslednji razglas: »C. kr. ministristvo za deželno brambo je odredilo, da se morajo vsi črnovojniki, ki so bili na dosedaj se vršičem pregledovanju spoznani sposobnim za orožje, predstaviti dne 20. maja 1915 na dotičnem okrajnem dopolnilnem poveljstvu, in sicer oni, ki so dodeljeni skupni vojski, morajo iti v Ljutomer na Štajerskem, oni, ki so dodeljeni domobranstvu, pa v Maribor. Črnovojniški izkazni listek je vzeti s seboj. — Črnovojniki, ki bodo potrjeni od 20. maja naprej, bodo morali odriniti še isti dan v vojske. — Do nadaljnjih odredb so oproščeni tega vpklica in tudi pregledovanja oni prostovoljni strelci, ki že opravljajo to službo.

— Deželnosodni svetnik s soprogo pred sodiščem radi goljufije. Oprostila razzodba. Te dni sta stala pred praškim razzodnim senatom 56 letni deželnosodni svetnik Leopold Weiss in njegova 41 letna soproga Elizabeta iz Budejčev. Obtožena sta bila goljufije, ki sta jo izvršila na ta način, da sta od raznih zlatarjev na Du-

naju in drugod izvajala in naročala zlatnino, katere potem nista plačala ali pa poslala le kako malenkost, zlatnino pa takoj zastavila. Na opomine nista dala nobenega odgovora. Sodišče ju je na podlagi zdravniškega izvida oprostilo. Državni pravdnik je prijavil ničnostno pritožbo.

— **Umrli** je v Opatiji c. in kr. avstro-ogrski generalni konzul Remi Beyencovich pl. Szillas v 84. letu svoje starosti.

— **Na kozah** je obolelo, kakor poroča c. kr. korespondenčni urad, od 9. majnika do 15. majnika 1915 28 oseb na Dunaju. Odkar je vojska, je obolelo na kozah na Dunaju 1515 oseb, med njimi jih je 323 umrlo. V ostalem avstrijskem ozemlju je od 9. do 15. majnika obolelo na kozah 95 oseb, med njimi po ena oseba v Ptuj in v Krčevini na Spod. štajerskem.

— **Človekoljubnost domačega podjetja.** Prejeli smo: V dobi sedanje hude draginje je svojim uslužbencem na lep in posnemanja vreden način priskočila na pomoč Kolinska tovarna kavnih primesi. Dovolila je namreč vsem svojim uradnikom in delavcem, in sicer čisto iz svoje volje, desetodstotno draginjsko doklado za čas sedanje draginje. Ta plemeniti čin naše priljubljenega domačega podjetja zasluži popolno priznanje, in želimo le, da bi Kolinski tovarni sledila tudi druga podjetja. Priznana izvrstne izdelke Kolinske tovarne pa priporočamo vsem našim gospodinjam.

Ij V vojaško službovanje vpoklicana družabnika tvrčke I. Ciuha, »Pod trančo« vljudno javljata p. n. občinstvu, da ostane trgovina začasno zaprta ter se priporočata, da jima ohranijo p. n. odjemalci svojo naklonjenost do zopetne otvoritve.

Kupi se kisló zelje in repa.

Ponudbe na upravo tega lista pod: »Zelje 1065.«

Za pismonoša ali kako drugo primerno službo

išče mesta

ranjen vojak, sedaj superarbitriran. — Naslov pove uprava „Slovenca“ pod št. 1090. (Znamka!)

Izkušen 1005

kurjač in strojnik

se sprejme takoj v »Tovarni za lina« v Ljubljani.

Trezen, vojaščine prost

hlapec

se sprejme k boljši hiši v bližini Ljubljane. Mesečna plača 30 K. Naslov pove upravništvo „Slovenca“ pod št. 1091 (ako se pošlje dopisnica ali znamka za odgovor).

Št. 7713.

Razglas.

Temeljem ukaza c. kr. deželnega predsednika z dne 12. aprila 1915, št. 7196, razglašena dne 15. aprila 1915 pod št. 5755, pozivlje mestni magistrat vse obrtnike, ki v Ljubljani prodajajo strankam na izkaznice moko in kruh, da v smislu točke XII. in XIV. citiranega razglašila, če tega doslej niso storili, **redno vsak teden** vse odrezke krušnih kart, ki so jih za razpečano blago prejeli, prinašajo na mestni magistrat, ker bo v ta namen v magistratni krušni poslovalnici **vsako sredo in soboto od 8. do 12. ure dopoldne** navzočen organ mestnega magistrata, ki bo te odrezke prevzemal in tudi vidiral zabeležne knjige.

Odrezke je prinašati v papir zavite, na zavitku označiti ime prodajalca in če mogoče tudi število odrezkov.

Proti obrtnikom, ki se po tem naročilu ne bodo ravnali, se bo po obstojčih zakonitih določilih postopalo.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 16. maja 1915.

1094

Naznanjam v imenu vseh sorodnikov prežalostno vest, da je moj sin, gospod

Josip Poklukar

posestnik in solastnik tiskarne ter litografije

po daljši bolezni dné 19. maja 1915 ob 1/3. uri popoldne umrl.

Pogreb se vrši v petek dné 21. maja 1915 ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Breg št. 12 na pokopališče na Viču.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v različnih cerkvah.

V Ljnbljani, dné 19. maja 1915.

Aleksandrina Poklukar

roj. Blasnik.

1093

Premišljevanja o božjem Srcu Jezusovem.

Spisal P. Marjofil Holeček, frančiškan. Cena K 1.20 za broširan, K 2.— za vezan izvod je skrajno nizka.

Ta premišljevanja so času primerna, pa za vse čase namenjena. Potreba po takih premišljevanjih je bila vedno večja, posebno odkar se z vso vnemo goji in širi češčenje presvetega Srca. Po teh premišljevanjih bomo natančneje spoznali skrivnosti in milosti, ki jih hrani Zveličarjevo Srce za nas, in s katerimi nas želi obogatiti. Knjiga bo njim, ki jo bodo, rabili v tolažbo in naj donese mir vsaki slovenski hiši in sleherni družini.

Lavretanske litanije.

Matere Božje za mešani zbor, oziroma eno- dvo- ali triglasni zbor, zložil Franc Ferjančič. Cena 30 vin.

Te litanije, ki so ravnokar izšle, bodo dobro došle našim pevskim zborom. Z njimi pa ne bo vstreženo samo pevovodjem in pevcem, temveč tudi občinstvu, ker se bodo litanije po svojem ustroju in značaju povsod hitro udomačile. Meseca majnika in za vse Marijine praznike bodo prav dobro došle.

Kraljici nebes in zemlje.

Zbirka Marijinih pesmi za mešani zbor, samospve in orgle. — Uglasbil Karlo Adamič.

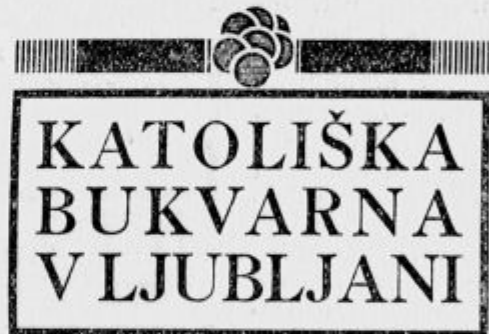
Cena partituri K 1.80, glasovi po 40 vinarjev.

Te skladbe so globoko zamišljene in uprav mojsterski izpeljane in pričajo o temeljitem znanju teorije, harmonije in kontrapunkta. Melodija teh skladb je posebno izrazita, zmerno moderna, pa vendar močnem naših zborov na deželi umerjena.

Zemljevid Evrope.

Merilo 1:4.000.000. Cena K 2.40, nalepljen na platno s palicami K 6.50, nalepljen na platno in zložljiv v žepno obliko K 6.—.

Ta zemljevid v slovenskem jeziku presega po svoji veliki natančnosti, razvrstitvi in preglednosti vse druge zemljevide. Velikost znaša 1 m 15 cm × 86 cm.

Zbirka slovenskih povesti.

Urejuje profesor J. Grafenauer. Cena za sešitek 60 vinarjev. Sešitek 1/4 vezan v eno knjigo K 3.50.

Ta zbirka nudi najlepše pripovedne bisere slovenskega slovstva, katere je treba na vsak način ohraniti našemu ljudstvu. Dosedaj so izšli:

1. zvezek: Josip Ogrinec, Vojnimir ali poganstvo in krst. — Strneno polje.
2. zvezek: Franc Erjavec, Hudo brezdnó ali Gozdarjev rejenc. — Ni vse zlato, kar se sveti. — Izgubljen mož. — Ena noč na Kumu. — Mravlja.
3. zvezek: Vesele povesti, Jaklič, Za možem. — V pustiv je šla. Jurčič, Pravda med bratom.
4. zvezek: Ksaver Meško, Povesti in slike: Stiri smrti. — Pot čez travnik. — Požigalec.

Varčna kuharica. *

Zbirka navodil za pripravo okusnih in tečnih jedil s skromnimi sredstvi. Za slabe in dobre čase sestavila v vojnem letu 1915. M. R. Založila Katoliška Bukvarna. Cena K 1.20, v platno vezana K 1.80, po pošti 20 vinarjev več.

Knjiga ne bo služila samo ob času draginje, temveč bo tudi ob dobrih časih pot do blagostanja. Njene posebne vrline so označene v predgovoru, katerega naj pazno prečita vsaka gospodinja. Knjiga se ogiblje potrate in vpošteva povsod varčnost ter uči, kako si pomaga gospodinja s sredstvi, katera so vedno in povsod dobiti. Vsa navodila so večkrat preizkušena in so se sprejela samo jedila, ki se tudi glede okusa lahko postavijo na vsako imenitno mizo. — Zelo pregledno kazalo ob koncu knjige ti tudi pomaga takoj rešiti vprašanje kaj boš danes ali jutri kuhala. S to knjigo v roki boš znala postaviti na mizo tudi eno in isto živilo v najrazličnejših oblikah in si boš znala vedno pomagati z malimi sredstvi, da ne prideš nikdar v zadrego. Knjiga bo mnogo pripomogla k blagostanju slovenskega naroda. Cena knjigi, ki obsega 224 strani, je skrajno nizka.

Pošiljajte vojakom dobrih knjig!

Na Dunaju so Marijine družbe ustanovile centralni odbor, ki ima namen zbirati v vseh avstrijskih deželah dobre knjige in jih pošiljati vojakom na bojišče in ranjenecem v bolnišnice. Marijina družba v ljubljanskem semenišču je poslala imenovnemu odboru doslej dva velika zaboja primernih knjig. V zahvali, ki jo je družbi poslalo vodstvo centralnega odbora, se je zlasti poudarjalo, da so uprav slovenske knjige dobrodošle centralnemu odboru, ker za slovenske knjige prihaja zlasti veliko prošelj od vojakov na bojišču, kakor tudi od ranjencev v bolnišnicah. Kdor more darovati kaj knjig, naj jih pošlje naravnost centralnemu odboru (Zentralstelle für Soldatenlektüre, Dunaj, IX/4, Canisiusgasse 16) ali pa Marijini družbi v ljubljanskem semenišču.

Vojno zavarovanje.

Splošni armadni pomožni fond za vdove in sirote namerava obsežno propagando za vojno zavarovanje. Le malo vojakov na bojišču ima zavarovalne police in zelo težavno, skoraj nemogoče se jim je sedaj praviloma zavarovati. Vojno zavarovanje, ki ga lahko sklenejo doma ostali svojci na življenje vojakov, odislih v vojno, bi temu nedostatku odpomoglo. Gospodarska koristnost takega zavarovanja je očitna: marsikatera obrt se bo dala vzdrževati s kapitalom, ki bo vdovi po moževi smrti na razpolago, marsikatero gospodarstvo se bo lahko ohranilo. — To zavarovanje pa ne bo veljavno samo za smrt v vojni, marveč bo sklenjeno tako, da bo zavarovalnina izplačljiva, ako umre zavarovanec v teku enega leta od dneva, ko je bilo zavarovanje sklenjeno, pa najsi pade na bojišču ali podleže poškodbam in boleznim, ki jih je dobil v vojni, naj je pogrešen ali umre v ujetništvu, pa tudi, ako ga doleti po vrnitvi na dom naravna smrt pred potekom zavarovalnega leta; samo v primeru samoumora ugasne pravica na zavarovalnino. — Zavarovalno premijo bo pač velika večina družin lahko utrpela. Za zavarovanje črnovojnikov, ki pridejo kot gospodarji in družinski redniki v prvi vrsti vpoštev, je plačati 4½% zavarovane vsote. Za kapital 1000 K, torej premije 45 K, za 500 K premije 22 K 50 vin. Pomožni fond za vdove in sirote je ukrenil, da one družine, ki imajo državno podporo, lahko izplačujejo premijo v šestih mesečnih obrokih; mesečni obrok za kapital 1000 K bi bil torej 7 K 50 vin, za kapital 500 K mesečni obrok po 3 K 75 vin.

Cim večje pospeševanje te misli na samopomoč bo tudi državo in občine dokaj razbremenilo. Občine in javni in privatni delodajalci so že v marsikaterem primeru rade volje zavarovali svoje uslužbenice, ki so morali odriniti v vojno in plačali ali vso premijo ali vsaj znaten del. Pa tudi ljudomilji privatniki bodo iz čisto karitativnih oziror prevzemali zavarovalne troške za revnejše vojake, ki premij ne bi mogli sami utrpeti.

Urad za vojno oskrbo bo po možnosti podpiral vse dogovore med pomožnim fondom za vdove in sirote in med zavarovalnico »Avstrijski Feniks«, ker je prepričan o velikem gospodarskem pomenu vojne zavarovanja.

Podobe kot spomin na prvo sveto obhajilo s primernim podpisom in prostom za vpis imena (velikost 18½ × 78 cm) ima po zelo nizki ceni v zalogi »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. Podoba, ki predstavlja Jezusa s sv. hostijo, je v najfinejši izvršitvi v mnogih barvah z zlatim ozadjem. Ker se »Katoliška Bukvarna« s prodajo podob ne more baviti, odda te slike pri naročilu vsaj 50 izvodov pod svojo ceno, in sicer samo po 10 vinarjev (50 izvodov torej 5 K) mesto po prejšnji ceni 20 vinarjev.

Najlepše darilo prvoobhajancem je lična knjiga »Vzorniki prvega sv. obhajila«. Zbral in uredil Anton Kržič. Cena za broširan izvod 1 K, za vezan 1 K 60 vin. Obsega najmarkantnejše zglede iz zgodovine, pa tudi mnogo iz najnovejšega časa, iz bližnjih krajev in o znanih vzornikih. Tudi katehetom bo knjižica prav dobro služila pri pouku. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Zgledi bogoljubnih otrok istega pisatelja obsegajo tri zvezke, kateri je vsak zase celota in imajo silno nizko ceno 60 vin. za broširan, oziroma 1 K za vezan zvezek. Zgledi nudijo najlepše besedilo za otroke in pomoč katehetu pri pouku. Škoda le, da so premalo znani. Dobe se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Ovčjo volno

vsake vrste, oprano in neoprano,
kupim po najvišji ceni!

Prevzamem vsako množino proti gotovini.
Voznino po železnici ali pošti plačam sam.

I. Grobelnik, Ljubljana,
Mestni trg št. 22.

500 hektolitrov BELEGA VINA

in večjo množino praznih sodov iz zapaščine umrlega JOSIPA VODNIKA v Sp. Šiški se bode prodajalo 25. maja t. l. potom
prostovoljne dražbe.

Dražba se prične 25. t. m., to je v torek po Binkoštih ob 9. uri dopoldne v hiši št. 76 na Celovski cesti v Sp. Šiški in se bo po potrebi nadaljevala tudi naslednje dneve.

K obilni udeležbi vabijo

JOSIPA VODNIKA dedič.

Naznanilo. Uljudno naznanjam, da sem otvoril 3 današnjim dnevom v Prešernovi ulici št. 9 staroznano

„Restauracijo Perles“

katero sem popolnoma na novo preuredil in povečal in so glavnemu občinstvu restauracija, veranda, vrt in kegljišče na razpolago. Skrbel bodem za dobro kuhinjo, dobra naravna vina in dobro postrežbo ter se priporočam

1077

z odličnim spoštovanjem

Franc Hrvarič.

**THE VERA
American Shoe**

za gospode in dame

iz Amerike.

Moderno
priležno
lično
ceno
trpežno

Edina prodaja:

čevljarnica

J. Szantner

Ljubljana

Selenburgova ulica 4

Made by
Rice & Hutchins
Boston, Mass. U.S.A.

Ovčjo volno

kupuje po najvišji ceni

V. ČRNILEC, Naklo pri Kranju, Gor.

Travnik v Mestnem loqu

se da v najem. Naslov se izve v upravnistvu našega lista pod št. 1081 (ako se priloži znamka za odgovor).

Učenec

kateri ima veselje in zmožnosti za pouk, se sprejme v trgovino z mešanim blagom pri J. MODIC-u v Novi vasi pri Rakeku pod ugodnimi pogoji. 1087

KONJAK

(Pravo vinsko žganje)
je najboljši pripomoček proti
kužnim boleznim.
Dobi se na debelo in drobno pri
„Gospodarskem društvu“
v Baderni (Istra).

Prodamo takoj

koze, krave s teleti, enega 4 letnega žrebca noriške pasme in plemenske prasce. Naročila sprejema:

Vnovčevalnica za živino v Ljubljani,
Dunajska cesta 29. 1082

Edina izdelovalnica**mojih patentovanih
spominskih prstanov.**

Zahtevajte cenik listih!

Bogata zaloga

birmanskih daril

po priznanih nizkih cenah.

Blago samo iz prvovrstnih tovarov.

LUD. ČERNE

juvelir, Ljubljana, Wolfova ul. 3.

Naprodaj je lepa, skoraj nova

hiša

kjer se nahaja
gostilna in trafik

ter je tudi pripravna za trgovino, ker je v prometnem kraju. Pri hiši je tudi obokan hlev za 6 konj, mrzla klet

za pivo in več drugih pritliklin. Studenčna voda blizu. Več pove lastnik. Kdor želi kupiti, naj se oglasi takoj. Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod št. 1089 (ako priloži znamka za odgovor). 1089

Delniška glavnica 8.000.000 K.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Rezer. fondi okroglo 1.000.000 K.

Poslovnica c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Priporoča nakup srečk za 1. razred IV. c. kr. avstr. razredne loterije.

Sprejema kot član avstrijskega konzorcija prijave za subskripcijo

Zrebanje 8. in 10. junija t. l.

Cena: 1/4 srečka . K 10 1/2 srečke . K 10

5 1/2 % volnega avstrijskega posojila iz leta 1915. po originalnih pogojih.

Subskripcija se vrši do 29. maja t. l.

1058

Izdaja konzorcij »Slovenca«.

Tisk: »Katoliške Tiskarne«

Odgovorni urednik: Jožef Gostinčar, državni poslanec.